

TÜRKİYE' DE İLK YARDIMIN SAĞLIK VE AFET ORGANİZASYONUNA ENTEGRASYONU

Dr. Yavuz Üçkuyu
Konya İl Ambulans Servisi

AFET (Olađan Dışı Durum)

- Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun başetme kapasitesinin yeterli olmadığı doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olay. (Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği)

AFETLERİN SINIFLAMASI

- **Doğal Afetler:**
Deprem, sel, yanardağ patlaması, fırtına gibi olaylar.
- **İnsanların Neden Olduğu Afetler:**
Savaş, endüstriyel kazalar, çatışmalar, çölleşme gibi olaylar.

AFET POTANSİYELİ

- Günümüzde neredeyse hemen her gün bir ülkede bir afet yaşanmakta ve uluslararası yardım talebinde bulunmaktadır.
- Gelecekte afet sayısının daha da artması beklenmektedir.
- Fay hattı üzerinde yerleşim, deniz kıyısında yerleşim, sel alanlarında yerleşim, kontrolsüz endüstrileşme, toksik madde üretim ve taşımacılığının artışı gibi nedenler önemli afet riskleridir.

AFETLERDEN KORUNMA

- 1923 Tokyo depreminde ölüm sayısı 140 bin,
- 17 Ocak 1995 Kobe depreminde ölüm sayısı 5500.
- Örnek afetlere hazırlıklı olmanın yaşam kaybını ne oranda etkileyebileceğinin önemli bir örneği.

AFET İNSANLA VE TOPLUMLA İLGİLİDİR

- Çöldeki bir deprem, insan yaşamına, geçimine ve altyapıya zarar vermediği sürece afet değildir.
- Her hangi bir afette ilk yanıtı vermek ve onunla baş etmek zorunda kalan, öncelikle etkilenen toplumdur.
- Afetin etkisini azaltmayı hedefleyen her hangi bir müdahale, öncelikle etkilenen toplumla entegre olmak ve onların çabalarını, baş etme ve toparlanma sistemlerini desteklemek zorundadır.

AFETLERE HAZIRLIKLIL OLMAK

- İyil y6netim anlamına gelir.
- İçinde bulunduğumuz evre hakkında yeterli bilgiye sahip miyiz?
- Planlarımız gerçekçi mi?
- İşlemlerimiz uygun mu?
- Yapılarımız ve sistemlerimiz bir krize dayanabilecek kadar güçlü mü?

AFETLERE İLİŞKİN ÖNEMLİ NOKTALAR

- Afetler aynı zamanda toplumlarda kenetlenme, sosyal yardımlaşmanın ve desteğin güçlenmesine de neden olurlar.
- Afet sonrası toplumda yaygın panik yaşandığı, afet yaşayanların afetzedeler olarak uzun süreli şok içerisinde olacakları gibi inanışlar yapılan araştırmalarla desteklenmemektedir.
- Afet sonrası topluluklar çabuk ve etkin şekilde organize olurlar ve kendi öz kaynaklarını aktive ederler.

İLK YARDIM

- Herhangi bir hastalık veya kaza sonucu sağlığı tehlikeye girmiş olan kişiye, olay yerinde, yardımı tamamlayacak sağlık personeli gelinceye kadar, durumun kötüleşmesini önlemek amacıyla, **ilaçsız** olarak tıbbi araç gereç kullanmadan, eldeki olanaklarla yapılan müdahaledir.

ACİL TEDAVİ (ACİL BAKIM)

- **Hasta ve yaralılara,**
- **acil tedavi ünitelerinde,**
- **doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan**
- **tıbbi müdahaledir.**

DÖNÜM NOKTASI

- Afet yönetiminde farklı sektörlerin işbirliği içinde çalışabilmelerinin önemi 1999 Marmara Depremi'nde ortaya çıkmıştır.
- Kamu kesimi, belediyeler ve sivil toplum örgütlerinin eşgüdüm içinde çalışmaları ve sadece afetlerden sonra değil, tüm aşamalarda uyum içinde olabilmeleri önemlidir.
- Özellikle zarar azaltma ve hazırlıklı olma aşamalarında sektörlerin işbirliği ile toplum katılımını güçlendirmek etkili bir afet yönetimi sisteminin kurumsallaştırılabilmesi için gereklidir.

DÖNÜM NOKTASI

- 2001 yılında Türk Kızılayı, İspanyol Kızılhaç' ı ile birlikte “İlkyardım Eğitimcilerinin Eğitimi Projesi”ni harekete geçirmiştir.
- 2001 yılında Türk Kızılayı ve Amerikan Kızılhaç' ı ile birlikte “Afete Hazırlılık Projesi” başlatılmıştır.
- Sağlık Bakanlığı 2002 yılında “İlkyardım Yönetmeliği”ni çıkarmıştır.

İLK YARDIM EĞİTİMLERİ

- Standardize edilen eğitim, ağır ve tehlikeli işkollarında 1/10, hizmet sektöründe 1/20 oranında ilkyardım sertifikalı kişiyi çalıştırma zorunluluğunu getirmiştir.
- Eğitimler kamu ve özel merkezler yoluyla 81 ilde gerçekleştirilmektedir.

İLK YARDIM NEDEN ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNE ENTEGRE EDİLMELİ

- İlk dakikalar önemli,
- Ne kadar hızlı hareket ederseniz edin “geç kalma” olasılığınız vardır,
- İlk yardımcı Komuta Kontrol Merkezi tarafından hasta ve yaralıların ilkyardımlarının yapılması için yönlendirilebilirler.

İLK YARDIM NEDEN AFET ORGANİZASYONUNA ENTEGRE EDİLMELİ

- Afet sonrası en etkin kurtarma, hayatta kalmış diğer felaketzedeler tarafından yapılır.
- Büyük afetlerde “triaj” uygulamaları hayati önem taşır.
- Afetlerin üzerinden 24-48 saat geçtikten sonra enkaz altından canlı çıkan felaketzedelerin oranı düşer.
- Afet sonrasında ilk 24-48 saat içinde gelen yardımlar etkisizdir.
- Toplum afetin ilk saat ve günlerinde kendi problemlerini çözme konusunda eğitilmelidir.

İLK YARDIM NEDEN AFET ORGANİZASYONUNA ENTEGRE EDİLMELİ

- Güney İtalya Depremi sırasında depremden yara almadan kurtulanların ancak %18' i kurtarma faaliyetlerine katılmıştır.
- Ermenistan Depremi' nde yaralıların % 96,5' u eğitilmemiş komşuları tarafından, %2,5' u Sovyet uzmanlar ve % 1' i yabancı ekipler tarafından çıkarılmıştır.

AFETLERDE İLKYARDIM ENTEGRASYONU BİÇİMLERİ

- Mevcut ilkyardımcılardan yararlanma: İlkyardımcıların afet organizasyonları ile ilişkilendirilmeleri.
- Afet bölgelerinde ilkyardımcı sayısını artırmaya yönelik çalışmalar.
- Afetlerde görev almak üzere oluşturulmuş sivil toplum yapılanmalarına (Mahalle Afet Gönüllüleri gibi) ilkyardım eğitimi konusunda yardımda bulunmak.

AFETLERE İLKYARDIM ENTEGRASYONU BİÇİMLERİ

- Sürücü Belgesi eğitimi gibi içinde ilkyardım eğitimi olan kurslardaki ilkyardım eğitimlerinin beceriye dayalı eğitimler haline getirilmeleri.
- Afet risklerine göre ilkyardım içeriği ve içeriğe uygun beceri eğitiminin planlanması.
- Özellikle afet bölgelerinde ilkyardımcı sayısını artırma hedefi doğrultusunda ücretsiz eğitimlere öncelik verilmesi.
- Afet ve ilkyardım ile ilgili eğitimlerin okullarda yer bulması.
- Toplum katılımlı afetlerde ilkyardım tatbikatları planlanması.

